

DUHOVNICUL DE TAINĂ, simple secvențe de viață¹

Prof. dr. Traian D. Stănciulescu
Univ. „A. I. Cuza” Iași

După o admirabilă seară, petrecută la foc de lemn, în cîntec de inimă, în poezie și respect față de ierarhiile cerești, am rămas să depăn amintiri cu un prieten al locului, un dac-ardelean după „ținută și port”, un adevărat păstrător al tradiției creștine. Între altele, mi-a povestit că merge adesea la Mînăstirea Frăsinei, spre a se spovedi Părintelui Ghelasie Gheorghe, care-i este duhovnic. Mi-a povestit o mulțime de detalii pe care le ignoram atunci, despre minunăția Locului de Mînăstire și despre sfințenia oamenilor care o îngrijesc, dar mai ales despre personalitatea Părintelui, despre admirabila sa devoțiune și smerenie. Pentru întâia oară primeam informații vii, trăite, despre OMUL GHELASIE GHEORGHE.

La sfîrșitul acestei „spovedanii”, fără nici o ezitare am simțit și hotărît că trebuie să îl întîlnesc și eu pe Părintele Ghelasie. „*Va fi și duhovnicul meu*”, mi-am spus atunci, lăsînd curgerea lucrurilor în grija lui Dumnezeu.

Cererea este o energie, ca și darul. Ți se întoarce negreșit, pe măsura locului de dar pe care l-ai pregătit. Bate la ușa potrivită și aceasta ți se va deschide. Aveam să verific curînd această relație de determinism abscons, din nou prin „forța întîmplării”.

La foarte puțină vreme, o săptămînă cred, aflîndu-mă la București într-un grup de prieteni, doi dintre noii veniți – pe care pentru întâia oară îi întîlneam atunci, regizorul X și actorul Y – își mărturisiră intenția de a pleca în aceeași după-amiază la Frăsinei, pentru a-l întîlni pe Părintele Ghelasie. Nu pot reda starea de tulburare care m-a cuprins. Desigur, că nici un moment nu am stat să gîndesc înainte de a spune: „*Vin și eu*”, suspendînd fără să clipesc toate celelalte probleme pe care trebuia încă să le rezolv.

Așa au fost (pre)scrise să se petreacă ÎNTÎLNIRILE mele cu Părintele Ghelasie Gheorghe. Patru fulgurante interferențe, tot atîtea *daruri simbolice*, a căror importanță aveam să o înțeleg cu adevărat doar peste o vreme.

1. Darul de (re)cunoaștere. Am ajuns la Frăsinei către ora șase după amiază. Admirabilă priveliște: soarele încă înalt răsfrînt peste colinele proaspete de verde, razele strecurate

---

¹ material extras din cartea cu același nume a autorului, prin bunăvoința acestuia. Este evidentă în acest fragment atitudinea rezervată, și totuși deschisă, comunicativă, cu duhovnicească economie a Părintelui față de o personalitate culturală ce se revendică a aparține curentului new-age de orientare energetist-sincretistă. Părintele Ghelasie a lăsat întotdeauna celuilalt, prin deschiderea sa spre dialog, responsabilă și fără false apropieri și concesii, cu o iubire ce nu caută la fața omului, loc de întoarcere a minții spre perspectiva autentică, personalistă a Revelației creștine. Cuviosul nu a încetat să pună început bun, să arunce sămînța duhovnicească în toate inimile ce i se înfățișau, așteptînd cu credință rodirea de Sus (n. red.).

printre turlile Mănăstirii, înviind zidurile de un imaculat alb ale bisericii, ale casei de oaspeți și ale complexului administrativ. Desăvârșită ordine, desăvârșită liniște...

Și, din această liniște, din acest alb s-a desprins deodată conturul Părintelui, eteric parcă, plutind către noi. O siluetă extrem de delicată, ca aceea a unui copil. Trupul în deplină armonie cu gândul, mi-am spus, fără să vreau. Ne-a adresat tuturor un generic cuvânt de bun venit. După care, m-a privit direct în ochi și m-a întrebat, de parcă m-ar fi cunoscut de când lumea:

- „Ați venit?”

- „Am venit”, am răspuns cu același sentiment de firească apropiere.

- „Vorbim mai târziu”..., a mai spus, adresându-se din nou tuturor, după care a intrat în biserică.

Așa a fost întâia noastră întâlnire: o trăire aperceptivă, un dar parcă venit de dincolo de spațiu și de timp, de dincolo de istoria noastră lumească...

1. Darul de înțelegere. Ne-am instalat într-una din camerele de oaspeți ai mănăstirii, strălucind dinăuntru de același var alb, obsedant parcă îmbiindu-te la regăsire de sine. Noii mei prieteni erau considerați – din câte repede am înțeles – ca fiind „de-ai casei”, tratați cu o anume deferență. Ne-am odihnit puțin, după care am fost invitați la cină, într-o sală care mi s-a părut uriașă, cu cele două rînduri de mese de lemn ale sale, înșiruite sever de-a lungul pereților. Admirabil prilej de a trăi solemnitatea rugăciunii colective, miraculos rostogolită peste simplitatea bucatelor mănăstirești. O stare de bine absolut, în care privilegiile hranei spirituale părea cu adevărat că țîșnesc din hrana trupească. Atîta tihnă, atîta taină se desprindea din acea mănăstirească cină...

După masa de seară, ne-am îndreptat toți trei către chilia Părintelui Ghelasie, spre a ne spune fiecare – așa cum era convenit – păsurile. Trona o atmosferă aproape ireală: soarele, spre apunere, se strecura încă delicat printre tufele înalte de flori ale grădinei în care intrasem. Albine, multe, încărcau florile pline de caldă lumină. Nu mică mi-a fost mirarea să descopăr că, de fapt, „chilia” despre care noii mei prieteni vorbeau, amplasată chiar în mijlocul pîlcului de stupi de care am înțeles că Părintele avea grijă, nu era altceva decît un butoi uriaș, cu un diametru de 2-2,5 metri, cu o ușă practică într-unul din capacele laterale și o fereastră la celălalt capăt.

Gîndul m-a îndreptat firesc către Diogene-Înțeleptul și la dialogul său cu Marele Alexandru. Nici măcar acestuia nu i-a fost îngăduit să umbrească „orificiul” prin care lumina pătrundea în interiorul butoiului în care, la rîndu-i, înțeleptul viețuia. Or, nouă acest lucru ne părea a fi simbolic îngăduit acum de Părintele Ghelasie, care, pe rînd ne-a, invitat înăuntru.

Am intrat cel din urmă. Interiorul, nebănuț de cuprinzător, era mobilat cu un pat îngust de lemn, cu cîteva rafturi pline cu cărți, cu un scăunel și o măsuță pe care se afla un computer. M-am așezat, m-am prezentat explicit, am respirat adînc și am început să-mi spun – fără nici o rețineră – nevoia sufletească: aceea de găsi un DUHOVNIC care să-mi descarce prin DARUL SPOVEDANIEI povara unei sarcini acumulate timp de peste trei decenii. Privindu-l în timp ce vorbeam, nu aveam nici o îndoială că Părintele Ghelasie era ACELA căruia mărturisirea mea trebuia dăruită. În

încheierea monologului, pe care Părintele nu l-a întrerupt deloc, am mai adăugat scurt că m-aș bucura mult să putem discuta și despre câteva preocupări spirituale pe care le știam comune, întemeiate toate pe PUTEREA CREATOARE A LIMBAJULUI.

M-a ascultat în tăcere după care mi-a spus simplu: „În noaptea aceasta slujesc în biserică. Vă aștept după încheierea slujbei, la ora două și jumătate, pentru a vă spovedi.. Despre toate celelalte vom vorbi mâine”.

Cu aceste cuvinte, cea de-a doua întâlnire a noastră își împlinise menirea: conturarea Cuvântului-Lumină, a Proiectului-Gînd, a Ordinii Înfășurate care urma să se deruleze prin ÎNȚELEGERE. Se născuse INFORMAȚIA.

3. Darul de mărturisire. Nu știu dacă am visat sau nu în cele câteva ore în care am dormit adînc, peste măsură de adînc...

Obișnuiți cu programul nocturn al slujbelor specifice ritului atonit, aspru, al mănăstirii, prietenii mei – care asistaseră la slujbă – m-au trezit pentru a-mi spune că slujba s-a terminat și că Părintele Ghelasie mă așteaptă în biserică. Plutea peste noapte, către ora două și jumătate, o lumină lunară care tulburător amintea de aceea a zilei. SOARELE ÎNCERCUIT DE LUNĂ, numele unei cărți pe care nu demult un admirabil prieten mi l-a sugerat, își prefigura de atunci poate scenariul: IEȘIREA DIN TRAGIC, prin dreptul divin al întoarcerii la puritatea începutului.

Părintele se afla singur în biserică. Aproape fără de cuvinte, m-a condus într-o încăpăre din dreapta altarului, mi-a făcut semn să îngenunchez, mi-a așezat patrafirul peste creștet și mi-a spus simplu: „Vă ascult”.

Pe fondul unei asumate stări de conștiință – „Sînt om și nimic din ce este omenesc nu mi-a fost străin” – am început să deapăn OMULUI-DUHOVNIC înălțat deasupra mea – tot ceea ce se desprinsese cu (ne)vinovăție din inocența copilului care multă vreme am fost sau din orgoliul puternic manifest al maturului de mai apoi.

M-a ascultat, m-a ascultat într-o tăcere pe care nu o simțeam aspră, ci încărcată doar de IUBIREA CELUI CARE ȘTIE... Ignor cît timp s-a scurs în această stare de lăuntrică eliberare, cred că mai mult de o oră. Nici unul dintre noi nu părea obosit, deși încărcătura clipei era maximă. Spovedindu-mă, trăiam, cu ochii întorși către trecut, tot zbuciumul sufletesc al celui care timp de decenii acumulasă ignorate frustrări, îngropate în subconștient prin (ne)liniștitoare sentință: „Așa trebuie să fie!”.

Cîte i-am spus atunci, sub taina nopții, a proscomidiei și a spovedaniei duhovnicului pentru eternitate, nu mai știu. Îmi amintesc însă că, între multe altele am insistat asupra „păcatului lepădării”, asupra faptului că, adesea – în cunoștință de cauză – și în viața mea „strigătul cocoșului” mi-a amintit datoria de a fi onest în raport cu credința în Dumnezeu. De fapt, nu mai contează acum ce i-am spus atunci: toate detaliile de viață care m-au împovărat cîndva au intrat deja într-o istorie care nu se uită, dar care a putut fi sublimată. Contează, însă, deosebit de mult, CUM i-am spus atunci toate acestea, CUM ERAM și CUM ASPIRAM să fiu, de fapt.

Starea de spirit surescitată și senină totodată a acelor trăiri nu am putut să o actualizez și înțeleg cu adevărat decît peste o vreme, pentru a o descrie, o dată mai mult, în termenii sugestivi ai limbajului poetic.

(...) Totul s-a încheiat în clipa în care, simțind că ceea ce trebuia să fie a fost deja, când cercul poveștii de viață a început să închidă, devenind redundant: povești ale trecutului care se închideau în prezent. Atunci Părintele mi-a spus: „*Cred că este de ajuns, pentru acum. Vom mai vedea...*”. Ce trebuia să mai vedem, nu am înțeles atunci. Îmi erau străine normele bisericești. Știu doar că nici canoane nu am primit atunci, nici dar de împărtășanie. Această taină s-a împlinit abia mai târziu, în altarul bisericii de la Săcărâmb, din locul de unde călătoria mea inițiată într-un fel pornise.

Cercul avea să se închidă peste vreme, la fel de tainic cum se deschisese.

*

Ceea ce s-a întâmplat atunci, în adânc de noapte străpuns de lumînările Bisericii de la Frăsinei nu a mai avut egal în viața mea. Atunci a început, simbolic vorbind, adevărata mea reconstrucție spirituală. Pe toate acestea i le datorez, de atunci, Părintelui Ghelasie Gheorghe, care a fost și va rămîne pentru totdeauna DUHOVNICUL DE TAINĂ.

Se împlinea și cea de a treia împlinire: eliberarea, punerea în mișcare, dynamisul, ENERGIA.

4. Darul de limbaj. Cea din urmă împlinire s-a derulat sub semnul unei împliniri la care de multă vreme rîvneam: aceea de a-l avea alături pe Părintele Ghelasie Gheorghe nu doar nu ca duhovnic, ci și ca partener de dialog intelectual. Cunoscîndu-i deja, așa cum am spus, o parte dintre texte, eram nespus de dornic să aflu direct de la AUTOR ceea ce mi se păruse – în momentul lecturii – straniu sau greu de înțeles.

Ca și cum totul fusese gîndit să se petreacă sub SEMNUL LUMINII, dimineța era strălucitoare. Părintele Ghelasie era singur. Citea, la lumina naturală care nu părea să lipsească din interiorul boltitei sale „chilii”. Cu o anume tulburare, în picioare încă, i-am pus în palme două dintre cărțile mele, între care, dacă nu mă înșel, „*Miturile creației: lecturi semiotice*” și „*Tratatul de Creatologie*” abia apărut, cărți pe care mai mult sau mai puțin împlător le aveam cu mine. Părintele Ghelasie le-a primit cu o înclinare a capului în care se citea bucuria de neconfundat a celui care iubește CARTEA. Păstrîndu-le o vreme în mîină, pentru a le surprinde parcă „iconic” conținutul, m-a poftit să mă așez și să îi vorbesc despre preocupările mele intelectuale.

Cu nedisimulată pasiune i-am descris atunci încercarea mea – deja conturată – de a unifica / armoniza diferitele tipuri de discurs pe care istoria spiritului omenesc s-a întemeiat, de a apropia neconflictual Religia de Filosofie și Știință, încercare avînd ca arhetip integrator LUMINA, în multitudinea chipurilor sale. Creație, cuvînt-lumină, formă de creație, model sau pattern, „unitate esențială” și „devenire creatoare” au fost doar cîteva dintre conceptele pe care le-am utilizat atunci, încercînd să-mi argumentez punctul de vedere.

După ce m-a ascultat o vreme fără să mă întrerupă deloc, Părintele Ghelasie m-a întrebat dintr-odată, direct: „*Ce înțelegeți prin «formă de creație», de exemplu?*” Puțin surprins, i-am descris perspectiva ontologică, fizicalistă mai degrabă, în care „forma”

(etimologic corelată cu a „in-forma” = a pune în formă) putea fi asumată ca un pattern energo-informațional prefigurator, ca un „invizibil model” prefigurator al tuturor structurilor substanțial întrupate ale lumii.

S-a ridicat în tăcere, a luat de pe unul din rafturi un teanc de cărți mai groase și mai subțiri și întinzându-mi-le, mi-a spus: „Sînt cărți pe care le-am publicat recent. Vă rog să le luați. *TREBUIE SĂ NE CUNOAȘTEM LIMBAJUL*, mai întîi, pentru a putea sta cu adevărat de vorbă”.

După care, cu o modestie al cărui firesc mi-e greu să îl descriu, a scris pe contrapagina unuia dintre volumele abia dăruite (*Ecce Homo*, 1999) următoarea dedicație, pe care textual o reproduc mai jos:

*Domnului Profesor
Traian-Dorinel Stănciulescu,*

*în nădejdea unei Comuniuni
în Cel al Cărui Chip îl purtăm.*

*Cel mai umil
Ierom. Ghelasie Gh.
Sfânta M-re Frăsinei, 1999, VII, 2.*

*Sf. Ștefan cel Mare
și Acoperămîntul Maicii Domnului*

A fost de ajuns să citesc atunci aceste rînduri pentru a înțelege că, în pofida oricărei aparențe, comuniunea noastră spirituală deja se petrecuse, ca o virtualitate cu încă nebănuite efecte. Era un credit pe care îl primeam atunci, pentru un „mai tîrziu” care nu știam cînd avea să vină.

A patra și ultima întîlnire se întrupase deja, prinzînd formă și chip întrupat în SUBSTANȚĂ.